



# Uitgang 4

## Gids voor beroepsonderwijs en -opleiding

Versie: 1  
*januari 2023*  
Hoofdorganisatie: EOLAS

**Projectnummer**  
**CIRCULAR SME SCAN – 2020-1-HU01-KA226-VET-093967**

### Identiteit van het document

Ontvangers	CSS Consortium
Vertrouwelijkheidsstatus	Publiek

### Document Versioning

Versie	Datum	Authors
01	15/01/2023	Manon van Leeuwen, EOLAS
02	31/01/2023	Manon van Leeuwen, EOLAS
03		

Dit document kan zonder voorafgaande kennisgeving worden gewijzigd.

Alle rechten voorbehouden.

### AUTEURSRECHT

© Copyright 2021 Circulair MKB Scan Consortium

### Consortiumleden:





## Table of contents

HOOFDSTUK 1 - INLEIDING	4
HOOFDSTUK 2 – DE CSS-HANDLEIDINGEN	5
HOOFDSTUK 3 – DOELGROEP	5
HOOFDSTUK 4 – WAT IS CSS	6
HOOFDSTUK 5 – KS VOOR BEROEPSONDERWIJS EN -OPLEIDING	7
5.1. Circulaire MKB-scan (CSS) aanpak voor voortgezet beroepsonderwijs en -opleiding	8
5.2. Circulaire MKB-scan (CSS) voor formeel onderwijs en formele opleiding	9
HOOFDSTUK 6 – SLOTOPMERKINGEN	10





## Hoofdstuk 1 - Inleiding

De COVID-19-crisis heeft de behoefte aan modernisering en digitale transformatie van opleidingsstelsels in Europa versneld. CIRCULAR SME SCAN (CSS) verbindt dit met een circulaire economie, een strategische benadering van een groenere economie ter ondersteuning van het Europese economische herstel.

Circulaire, duurzame, milieuvriendelijke exploitatie van kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) resulteert in hun concurrentievoordeel ten opzichte van hun rivalen. De meer dan 25 miljoen Europese kmo's ondervinden echter uitdagingen bij het grijpen van deze kansen, omdat zij niet beschikken over de kennis, die overeenkomt met financiële, niet-financiële middelen die grote bedrijven hebben om de nodige veranderingen door te voeren. Aangezien deze ondernemingen het belangrijkste onderdeel vormen van het bedrijfsecosysteem in de deelnemende landen, moet een strategische alliantie tussen hen en deskundigen op het gebied van de circulaire economie worden gesmeed. Dit, vooral in de COVID-pandemie, genereert bewustzijn over en illustreert dat uitstekende kwaliteit, inclusieve, digitale beroepsopleidingsinstrumenten over circulaire vaardigheden en competenties gunstig zijn voor deze groep.

Het hoofddoel van CSS, ter ondersteuning van innovatieve praktijken in het digitale tijdperk, was gericht op het creëren van een zelfscan- en leerplatform dat vaardigheden en competenties op het gebied van de circulaire economie van kmo's ontwikkelt door zich te concentreren op vier hoofdgebieden van de gehele circulariteitswaardeketen van het mkb (aanbod-acquisitie, operationele productie, detailhandel, analyse van afvalstromen).

De belangrijkste resultaten en outputs van het project zijn:

1. Een zelfscan, een online tool voor mkb-eigenaren en -managers om hun huidige niveau van circulariteit te beoordelen en doorverwijst naar meerdere tools, strategieën en verbindingen om een meer circulaire aanpak toe te passen in hun huidige bedrijfsmodellen.
2. Een platform dat bestaat uit:
  1. Lokale verbindingen: Circulairer worden is niet iets wat je alleen kunt doen. Het vraagt om samenwerking, synergie en samenwerking. Het platform omvat toegang tot verschillende waardevolle verbindingen in het relevante werkveld of de relevante regio, om kmo's te ondersteunen en hen te begeleiden in hun circulaire trajecten.
  2. Om een duidelijk beeld te krijgen van hoe andere MKB-eigenaren en -managers zoals u de uitdaging aangaan om meer circulair te worden, bevat Circular SMA Scan inspirerende verhalen en duidelijke voorbeelden, klein en groot, van andere bedrijven.

Deze worden aangevuld met Stakeholders ondersteunende gidsen, die u zullen helpen bij het maken van de ommekeer voor de kmo's die u ondersteunt en hen ondersteunen in hun inspanningen om meer circulair te worden. Deze gids is er een van.





## Hoofdstuk 2 – De CSS-handleidingen

De CSS-gidsen richten zich op verschillende groepen, vertegenwoordigen de verschillende belanghebbenden met de gemeenschappelijke noemer dat iedereen geïnteresseerd is en openstaat voor de innovatieve methoden in dienst van circulaire MKB-operaties.

Deze gids maakt deel uit van deze inspanning en een bredere reeks gidsen die zijn ontwikkeld voor elk van de SAGA-belanghebbenden.

**CIRCULAR SME SCAN leerbegeleider**, ondersteunt de lerenden en legt in detail uit hoe je de zelfscan en het leermateriaal en platform zelfstandig kunt gebruiken, maar het inspireert en motiveert ook de vertegenwoordigers van de doelgroepen om de scan te gebruiken en deel te nemen aan het leerplatform.

**CIRCULAR SME SCAN guide for VET**: richt zich op opleiders en opleidingsorganisaties door met hen de projectaanpak te delen en de manier waarop de onderwerpen van mkb-circulariteit kunnen worden geïntegreerd in de trainingen die zij aanbieden op het gebied van mkb-ontwikkeling en vaardigheidstrainingen.

**Mkb'ers ondersteunen om meer circulair te worden**: gericht op al die organisaties en instanties die het mkb kunnen ondersteunen om meer circulair te worden en hoe ze daarvoor de CSS-resultaten kunnen inventariseren. Ondanks het verschil tussen verschillende van de geïdentificeerde belanghebbenden in de onderliggende redenen, hebben ze allemaal redenen om te willen dat kmo's meer circulair worden. Dit is de gids die hen hierbij zal helpen.

**CIRCULAR SME SCAN policy brief**: reeks richtlijnen voor beleidsmakers die hen helpen bij het aanpakken van de toepassing van goede/beste praktijken in circulaire MKB-scans. In de briefing wordt ook uitgebreid ingegaan op het verzorgen van trainingen en opleidingen in deze MKB-circulariteit.

## Hoofdstuk 3 – Doelgroep

Deze handreiking richt zich op twee verschillende doelgroepen die mkb'ers ondersteunen om meer circulair te worden. Hoewel het vanuit 3 verschillende perspectieven en doelstellingen wordt gedaan:

1. Bedrijfsondersteunende organisaties en innovatiehubs, die ondersteuning, advies en diensten bieden met het impliciete doel om het bedrijf te verbeteren en concurrerder te maken.
2. Adviesbureaus & experts op het gebied van circulariteit en duurzaamheid, die mkb'ers ondersteunen bij de implementatie en adoptie van meer circulaire benaderingen, hun doel is vergelijkbaar met dat van de eerste groep, namelijk het verbeteren van het bedrijf en het concurrerder maken.
3. Ngo's en het maatschappelijk middenveld die actief zijn op het gebied van duurzaamheid, circulariteit en milieubescherming, ondersteunen ook kmo's, zij het meer vanuit het oogpunt van maatschappelijk verantwoord ondernemen.





Ondanks de verschillen in perspectief en onderliggende redenen om kmo's meer circulair te maken, is het uiteindelijke beoogde effect hetzelfde, waardoor de circulariteit van kmo's wordt vergroot en de negatieve impact van hun activiteiten op het milieu wordt verminderd.

Deze gids richt zich op hoe deze groepen de CSS-zelfscan en het platform (met al zijn inhoud) kunnen gebruiken om de kmo's te ondersteunen die ze bedienen of waarmee ze werken.

Tegelijkertijd kunnen deze CSS-resultaten echter op de volgende manier gebruiken:

1. Innovatiehubs/intermediairs & bedrijfsverenigingen. Het ondersteunen (en regelmatig opleiden) van mkb'ers en ondernemers, kan de output gebruiken in hun werk met bedrijven en ondernemers, om hen bewuster te maken van de noodzaak van circulariteit en van de kansen die verhoogde circulariteitsniveaus voor hen bieden.
2. Adviesbureaus & experts op het gebied van circulariteit en duurzaamheid. CSS kan hen helpen een antwoord te bieden op de toenemende vraag naar meer circulariteit in mkb-activiteiten en -processen. Ze kunnen de resultaten gebruiken om hun gebruikers of klanten te helpen concurrerder te worden door de scan en het leermateriaal te gebruiken en de geleerde lessen te integreren.
3. Ngo's en het maatschappelijk middenveld die actief zijn op het gebied van duurzaamheid. Circulariteit en milieubescherming: de materialen en resultaten helpen hen bij hun bewustmakingsactiviteiten en interactie met de niet-circulaire kmo's op een win-winbasis.

## Hoofdstuk 4 – Wat is CSS

Het project Circular SMEs Scan (CSS) heeft een reeks materialen ontwikkeld die relevant zijn voor docenten en opleiders in beroepsonderwijs en -opleiding, ter ondersteuning van circulair ondernemerschap en circulaire transitie voor actieve professionals en degenen die de komende jaren de arbeidsmarkt zullen betreden.

Concreet biedt de Circulaire MKB Scan (CSS) docenten in beroepsonderwijs en -opleiding een Circulaire MKB Scan, best practices en voorbeelden, interviews en toegang tot cursussen, netwerken, websites, boeken, artikelen, video's en podcasts. Al deze materialen zijn geselecteerd om de best mogelijke kwaliteit te waarborgen voor de circulaire transitie van bedrijven en voor onderwijs en training in beroepsonderwijs en -opleiding op het gebied van circulariteit.

**De CSS-zelfscan** staat centraal, door middel van een reeks vragen over verschillende aspecten die verband houden met de werking van het bedrijf, en beoordeelt het huidige niveau van circulariteit. De vragen richten zich op de omvang en sector, maar ook op de verschillende processen (acquisitie, productie, afvalbeheer & circulariteit van goederen/diensten) binnen het bedrijf. Hoewel is ontworpen voornamelijk met bedrijven die actief zijn in de productie; agrovoeding; verpakking; retail/commerce en hospitality sectoren in het achterhoofd, de CSS Self Scan kan worden gebruikt door elke persoon of bedrijf, ongeacht hun sector.





In het kader van VET kan de CSS Self Scan worden gebruikt om de kennis van circulariteit die lerenden en studenten hebben te evalueren en om goede en slechte praktijken op het gebied van circulariteit in bedrijven te benadrukken.

Zodra de CSS Zelfscan is ingevuld, geeft deze de mate van circulariteit berekend op basis van een percentage dat aangeeft hoe goed of slecht de geanalyseerde business het doet op het gebied van circulariteit. Op basis van deze resultaten worden we doorgestuurd naar de leermiddelen, in lijn met de behoeften die de CSS-zelfscan heeft gedetecteerd. De volgende bronnen worden aangeboden in het Engels, maar ook in het Hongaars, Nederlands en Spaans:

1. **Voorbeelden/best practices:** Dit zijn echte cases die zijn geselecteerd om de mogelijkheden van circulariteit in het bedrijfsleven en in het bijzonder in het MKB te illustreren. Ze zijn bedoeld als inspirerende voorbeelden en aanvullend trainingsmateriaal.
2. **Cursussen:** We hebben circulariteitstrainingen samengesteld over het onderwerp circulariteit. U kunt uw studenten of studenten hiernaartoe begeleiden als ze meer willen leren. Houd er rekening mee dat je altijd gebruik kunt maken van deze cursussen om je voor te bereiden op de lessen.
3. **Netwerken:** definieert bestaande netwerken die actief zijn op het gebied van circulariteit en die u kunnen ondersteunen, zij hebben in de meeste gevallen ook eigen publicaties en rapporten. Het zijn goede bronnen voor aanvullende informatie en kennis die u kunt gebruiken met uw leerlingen.
4. **Websites:** bevat relevante links met betrekking tot het onderwerp circulariteit in het MKB, de sites bieden verschillende inhoud en een breed scala aan informatie over het onderwerp. U kunt het gebruiken om met uw studenten of studenten te werken of hen zelf op verkenning te laten gaan.
5. **Boeken/artikelen:** Bevat verwijzingen naar verder lezen over het onderwerp circulariteit voor het bedrijfsleven, in het bijzonder het MKB. Hier vindt u boeken, artikelen en zeer relevante gidsen om alles over dit onderwerp te onderzoeken en te leren.
6. **Video's /podcasts:** Omdat het niet alleen om lezen gaat, hebben we veel multimedia-inhoud verzameld om uw onderwijs of training over circulariteit aangenamer te maken.
7. **Interviews:** bevat relevante getuigenissen over circulariteit waarin verschillende aspecten van dit onderwerp in meer detail worden toegelicht.

De website is zeer overzichtelijk en alles is toegankelijk en makkelijk te vinden. Als u niet vindt wat u zoekt, kunt u ons filterzoekstelsel gebruiken om te kiezen hoe u de inhoud wilt weergeven.

## Hoofdstuk 5 – KS voor beroepsopleiding en -opleiding

Deze gids legt uit en illustreert het potentieel van de resultaten van de Circulaire MKB Scan (CSS) voor onze in uw lessen of sessies. Nu u alle materialen van het project begrijpt en hoe u er doorheen kunt navigeren, wordt het gemakkelijker om er op zo'n manier gebruik van te maken dat u er het meeste uit haalt.





Hier zijn enkele tips en ideeën voor het introduceren van deze resultaten en materialen in uw sessies. Uiteraard is het laatste woord aan jou, maar we hopen dat ze je zullen helpen.

In het algemeen wordt de CSS-zelfscan voor zowel regulier beroepsonderwijs als voortgezet beroepsonderwijs aanbevolen om zowel als openings- als sluitelement van de training en het onderwijs over circulariteit te worden gebruikt, omdat dit de basislijn is die de meeteenheid van de circulariteit vaststelt.

Het zijn de resultaten van de CSS-zelfscan die de student of student naar de leerinhoud en -bronnen leiden. Zodra de CSS-zelfscan is ingevuld, kan de aanpak voor regulier beroepsonderwijs en continu beroepsonderwijs iets anders zijn, vanwege het verschillende type leerlingen.

### **5.1. Circulaire MKB-scan (CSS) aanpak voor voortgezet beroepsonderwijs en -opleiding**

Voor voortgezet beroepsonderwijs en -opleiding is de aanpak gebaseerd op de veronderstelling dat de lerenden eerdere ervaring of kennis hebben en al actieve professionals zijn die in verschillende soorten bedrijven werken en geïnteresseerd zijn in circulariteit, of die actief zijn op gebieden die verband houden met bedrijfs ondersteuning, innovatie en / of circulariteit en duurzaamheid.

Hoogstwaarschijnlijk zijn uw studenten actieve professionals of hebben ze voor een bedrijf gewerkt en maken ze een ommekeer in hun carrière. De CSS Zelfscan kan worden gebruikt om de leerlingen te vragen om na te denken over het niveau van de circulariteit van hun bedrijf (of een bedrijf waarvoor ze hebben gewerkt). Je kunt ze vragen om dit als zelfwerkzaamheid te doen (buiten of tijdens de sessie). Dan kun je ze vragen om de uitkomsten te delen. Door hun werkelijke of voormalige bedrijven als basis voor de oefening te gebruiken, wordt de activiteit realistischer en dichter bij de leerling.

Zodra ze de resultaten hebben gedeeld, zou de volgende fase zijn om hen te vragen na te denken over de verbeteringen die ze zouden kunnen implementeren en de acties die ze zouden kunnen ondernemen, natuurlijk rekening houdend met de beperking van middelen en tijd (zoals in de realiteit van het bedrijf). Vanwege de kenmerken en eerdere ervaring van de leerlingen, kunt u hen vragen om de volgende sessie voor te bereiden en concrete acties voor te stellen, waarbij ze de voorbeelden, best practices en andere relevante bronnen uit de CSS-leermiddelen als referentie en input moeten gebruiken.

Het idee is dat de rest van de leerlingen feedback en input geeft aan de aanwezige cases. Als de groep vrij groot is, kunt u overwegen groepen te maken en de groep het specifieke bedrijf te laten selecteren dat ze willen analyseren. Natuurlijk kunt u ook een case aanleveren, maar zoals gezegd is het aan te raden om gebruik te maken van de huidige of voormalige bedrijven van de professionals die deelnemen aan uw sessie.

Een andere optie is dat de leerling zijn verbeterplan indient als onderdeel van een opdracht en mogelijk een manier om het kennisniveau te beoordelen.







## 5.2. Circulaire MKB-scan (CSS) voor formeel onderwijs en formele opleiding

Zoals uit de voorgaande punten blijkt, is Circulair MKB Scan een zeer complete en veelzijdige tool en daarom perfect voor het aanleren van circulariteit in de klas.

In Circular SMEs Scan (CSS) begrijpen we dat studenten verschillende kennisniveaus hebben van bedrijfsprocessen en circulariteit en daarom moeten sessies worden afgestemd op deze voorkennis.

Als uw studenten geen achtergrond hebben in zaken en circulariteit, is het raadzaam om te beginnen met het uitleggen van deze basisprincipes om het meeste uit CSS Self Scan en het trainingsmateriaal te halen.

Bij het uitvoeren van activiteiten met behulp van de Circulaire MKB Scan (CSS) resultaten en platform, kan de activiteit ook op verschillende manieren worden uitgevoerd, afhankelijk van de grootte van de groep of de algemene kennis van de lerenden en lerenden. We geven je drie ideeën om deze activiteiten in je sessies uit te voeren:

1. De eerste modaliteit zou bestaan uit een meer groepsactiviteit waarbij de leraar of trainer een bestaand en echt bedrijf selecteert om aan te werken. Samen proberen de studenten de nodige informatie te verzamelen om de CSS Zelfscan zo realistisch mogelijk uit te voeren.

Zodra de resultaten van de CSS-zelfscan zijn verkregen en de zwakke punten van het bedrijf op het gebied van circulariteit zijn geïdentificeerd, moeten de studenten groepen vormen om ideeën te ontwikkelen en voor te stellen om de situatie van het bedrijf te verbeteren op basis van de inhoud die wordt aangeboden in de leermiddelen die op het platform zijn opgenomen.

1. In de tweede moeten studenten zich een bedrijf voorstellen of een bestaand bedrijf kiezen waaraan ze willen werken. Zodra ze volledig duidelijk zijn over hoe het bedrijf in al zijn processen werkt, zullen ze de CSS-zelfscan onafhankelijk moeten uitvoeren, rekening houdend met het feit dat ze reageren op basis van de informatie van het bedrijf dat ze hebben gekozen.

Zodra de CSS-zelfscan is uitgevoerd, wordt de studenten gevraagd om na te denken over mogelijke verbeteringen, met behulp van de inhoud zoals die op het platform wordt aangeboden. Hier kun je als docent praten over een meer leidende rol en je met de leerlingen richten op verbeteringen per proces of voor een specifiek item (bijvoorbeeld water). Je kunt vanuit een meer theoretisch oogpunt een inleiding geven op het proces en onderwerp en vervolgens de studenten met het platform laten werken.

Deze activiteit is zinvol om individueel door elk van de studenten en leerlingen te worden uitgevoerd, hoewel ze dan een discussie kunnen aangaan over de realiteit voorafgaand aan de maatregelen en de voorgestelde maatregelen om kritisch denken aan te moedigen.

2. De derde manier om met de CSS-resultaten met je studenten te werken, is door er een opdracht van te maken voor hun stages of werkgerelateerde leeractiviteit. Als





het bedrijf akkoord gaat, kan de student de CSS-zelfscan gebruiken om het niveau van circulariteit te evalueren en verbeteringen voor te stellen met behulp van de leermiddelen die op het platform worden aangeboden.

Ten slotte kunnen studenten in alle modaliteiten de CSS-zelfscan opnieuw uitvoeren om te zien of er verbeteringen zijn in circulariteit op elk van de gebieden die eerder zijn geweest, en verdere verbeteringen blijven voorstellen.

## Hoofdstuk 6 – Slotopmerkingen

Zoals u de resultaten van de Circular SMEs Scan (CSS) hebt gezien, zijn deze, hoewel niet specifiek ontworpen voor onderwijs en trainingen in beroepsonderwijs en -opleiding, veelzijdig genoeg om nuttige hulpmiddelen en inhoud te bieden voor elke docent of opleider in beroepsonderwijs en -opleiding, en het gebruik van de materialen is gemakkelijk aan te passen aan verschillende onderwijs- en opleidingscontexten en -niveaus. We hebben al enkele ideeën gegeven over hoe ze te gebruiken, maar er zijn nog enkele dingen die goed zijn om in gedachten te houden:

- U moet ervoor zorgen dat u voldoende kennis en begrip hebt van het onderwerp en de resultaten die door het project worden aangeboden, om er maximaal van te profiteren en uw studenten of studenten op de juiste manier te kunnen begeleiden, onderwijzen of trainen. Het CSS-platform heeft links naar cursussen in uw taal en die nuttig voor u kunnen zijn bij het verwerven van het kennisniveau dat u nodig hebt om les te kunnen geven of te trainen over het onderwerp circulariteit.
- Bij het aanleren van circulariteit met behulp van De Circulaire MKB Scan (CSS) is het niet alleen noodzakelijk om deze materialen aan te leveren aan de studenten of lerenden, maar het vereist ook dat de trainer of docent de sessies faciliteert en hen op de best mogelijke manier begeleidt.
- Betrek bedrijven, vraag hen om hun bedrijf te presenteren en laat de studenten aan een echte case werken en stel verbeteringen voor aan het bedrijf. Het idee dat een medewerker uitlegt welke verbeteringen mogelijk zijn en welke niet, uitleggen waarom. Dit draagt bij aan het leerproces en visualiseert de toepasbaarheid van de verworven vaardigheden en kennis. Dit verhoogt de motivatie van uw studenten en leerlingen.
- Maak contact met experts op het gebied van circulariteit en laat ze deelnemen aan je sessie, misschien door kleine presentaties, dit maakt het mogelijk om dieper in te gaan op specifieke subonderwerpen of items waarvan je denkt dat ze relevant zijn voor de studenten of studenten en het leerproces veel boeiender te maken.

